

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ՏՈՒՆԸ ՊԱՐԱՊ

ԹՈՐԳՈՄ ԱՐՔ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆՆԻ ՔԱՐՈՋԸ՝
ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ ՍՐԲՈՑ ՅԱԿՈԲԵԱՆՑ ՄԱՅՐ
ՏԱՀԱՐԻՆ ՄԷՋ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 5, 1982

Աւետարանին մէջ շատ փոքրիկ քանի մը տողնոց առակ մը կայ, որ Յիսուս յիշած է, որուն սակայն շատ քիչ կ'անդրադառնանք: Այդ առակը պարզապէս կ'ըսէ. – Հիւանդի մը մէջէն երբ դեւ մը կը հանես աղօթքով, այդ դեւը կ'երթայ: Կ'երթայ, կը թափառի եւ ուրիշ տեղ մը կը փնտռէ: Եւ երբ տեղ մը չի գտներ, միտքը կ'իյնայ որ ինքը կը գտնուէր ուրիշ մէկու մը մէջ, տունի մը մէջ: «Երթամ տեսնեմ ի՞նչ պատահեցաւ այդ տունին» կ'ըսէ: Կու գայ եւ կը տեսնէ որ մահուր է, եւ սակայն՝ պարապ: Եւ կ'ըսէ. «ճիշդ այդ է ուզածս»: Եւ կ'երթայ իրեն նման եօթը ուրիշ դեւեր եւս կը գտնէ, «չար քան զինքն» կ'ըսէ Աւետարանը, եւ կու գայ եւ կը քնակի նոյն այդ տունին մէջ որ պարապ է: Եւ Յիսուս կ'եզրակացնէ. «Այդ մարդուն վերջը, վախճանը, աւելի գէշ եղաւ, քան ինչ որ առաջ էր»:

Այս փոքրիկ պատմութիւնը կիրարկելի է ամէն մէկ քրիստոնեայի անձին: Կիրարկելի է ամէն մէկ ընտանիքի, կազմակերպութիւններու եւ հաստատութիւններու, եւ մնիչեւ անգամ ազգերու կեանքին եւ պատմութեան:

Եւ արդարեւ, գիտեմք որ մենք անհատապէս երբեմն այս վիճակին մէջ կը գտնուինք: Աստուած մեզի կ'օգնէ, կ'օրհնէ: Մենք իբրեւ քրիստոնեաներ, մկրտութեամբ արդէն ստացած ենք մեր շնորհքը: Այսպէս կոչուած դեւը, Սատանան, դուրս է մեզմէ: Եւ սակայն, այնտեղ է՝ դուրսն է, կը սպասէ: Եթէ մենք մեր տունը, մեր հոգիին տունը, մեր մտքին տունը, այսպէս պարապ ձգենք, եւ չընենք այն բոլոր գործերը՝ որոնք պէտք է կատարենք, որոնք պիտի

գարդարեն, պիտի նոխացնեն, հարստացնեն մեր մտքին ու հոգիին տունը, եւ միայն իբրեւ «պարապ մարդ» ապրինք, այդ դեւը ետ պիտի գայ եւ մեր մէջը պիտի մտնէ եւ մեզ աւելի պիտի կործանէ:

Այսպէս կը պատահի երբ անհատներ կեանքին մէջ յանկարծ կի յուսահատին զանազան պատճառներով: Գործի մարդիկ կը սնանկանան եւ իրենց խելքը, եւ գործը կը կորսնցնեն, անձնասպան կ'ըլլան: Ուրիշներ՝ հոգեկան տառապանքներու մէջ կ'իյնան, եւ ինչպէս կ'ըսենք, այլեւս «ինքզինքնին կը կորսնցնեն»: Եւ կ'ընեն այնպիսի խօսքեր, այնպիսի գործեր, որոնք քնական շնորհով մարդ մը չ'ըներ: «Հոգեկան հիւանդներ» կը կոչենք այդպիսիները: Որպէս զի անոնք իրենք զիրենք գտնեն, պէտք է անդրադառնալ իրենց կացութեան եւ տեսնեն այդ պարապ տունը, որ իրենց հոգին է: Պէտք է զարդարեն, նոխացնեն զայն՝ գործով, մարդոց բարիք ընելով, ծառայելով, Աստուծոյ իրենց տրուած շնորհքը գործածելով, ինչ տեսակի շնորհք որ Աստուած տուած է: Այն ատեն Սատանան (դեւը) դուրս կը մնայ: Եւ անոր փոխարէն Աստուած կը քնակի անոնց մէջ: Աստուծոյ շնորհքները զանոնք կը կենսաւորեն:

Նոյն խնդիրը՝ ընտանիքներու մէջ: Քանի՛, քանի՛ ընտանիքներ քայքայուած են:

Ու կը զարմանան. «Ինչո՞ւ իմ տունիս եղաւ ասիկա»: Զաւակներ՝ ծնողներու հետ չեն հասկցուիր: Ծնողներ՝ թերեւս պատճառ կ'ըլլան որ իրենց զաւակները զգուիս տունէն եւ հեռանան: Զաւակներ՝ կ'իյնան այնպիսի ընկերներու ձեռքը, որ

գիրենք սխալ համբաներու կը տանին: Եւ օր մըն ալ կը տեսնենք որ այդ ընտանիքին տունը քայքայուիլ սկսած է: Դեւը ներս մտած է: Եւ այդ ընտանիքին վախճանը հետզհետէ կը վատթարանայ:

Այսօր մանաւանդ, մարդկային ընկերութեան մէջ այս վտանգը բացայայտ է եւ շատ տարածուած սպառնալիք մըն է, մանաւանդ այնպիսի երկիրներու մէջ՝ ուր սխալ հասկցուած ազատութիւն մը կայ, ուր երիտասարդը կը կարծէ թէ ինք ինչ որ ուզէ՝ ատիկա կրնայ ընել: Եւ երբեմն հայրեր ու մայրեր, որոնք այնքա՛ն գուրգուրացած են իրենց զաւակներուն վրայ, կ'ըսեն. «Ես ամէն բան տուի իրեն, ուսում տուի իրեն, խնամք տուի իրեն, մեր տունը իր առջեւը բաց էր. ի՞նչ պատահեցաւ...»: Ճիշդ այդ պարապը պատահեցաւ: Թերեւս այդ հայրը եւ մայրը, եւ այդ զաւակները երբեք իրարու հետ չէին խօսեր, չէին ուրախանար միասին, չէին տխրեր միասին: Ընտանիքի կեանք չկար: Քայքայուող տուն մը կար: Պարապութիւն մը կար: Քրիստոս կը զգուշացնէ ընտանիքները այդ սատանային վերադարձէն, որպէս զի տուն մը պարապ չմնայ, ուրախութեան տուն դառնայ: Ամէն մէկ զաւակ իրեն ունեցած շնորհիւ բոխացնէ:

Հաստատութիւններն ալ այդ նոյն վտանգին առջեւ կը գտնուին, երբ չեն ծառայեր իրենց նպատակներուն: Երբ հաստատութեան մէջ գործող պաշտօնեաները չեն ծառայեր այն նպատակներուն՝ որոնց համար այդ հաստատութիւնը գոյութեան եկած է, այդ տունը պարապ մնացած կ'ըլլայ: Այսօր, Սրբոց Յակոբեանց մեր հրաշալի վանքին, պատմական վանքին զաւակները, որոնք գացած են ուրիշ երկիրներ եւ կը ծառայեն Հայց. Եկեղեցւոյ ուրիշ թեմերու մէջ, եկած են այստեղ, ո՛չ բացառիկ ուրախութեամբ մը, դժբախտաբար: Եկած են պարտականութեան գիտակցութեամբ, որովհետեւ այս

հաստատութիւնը եւս կ'ուզէ ծառայել իր նպատակին: Աստուծոյ մէկ կարգադրութիւնն է, եւ կը մտածեմ, որ այս օրերուն կը պատահի ինչ որ պատահած է: Մեզմէ շատերուն համար անհաւատալի պատահմունք մը: Եւ ճիշդ այդ պատճառով Աստուած ինքը իր նախախնամութեանը մէջ բան մը կ'ըսէ մեզի: Սրբազան Պատրիարքին առած քայլը, ունեցած կեցուածքը եւ այս միաբանութեան մտահոգութիւնները, սարսուղեցիկ ցնցումներ են, որոնք կու գան անյայտ եւ մեզի համար անիմանալի ակերէ: Մենք կը հաւատանք որ Աստուած մեզի միշտ կը խօսի, եթէ մենք մտիկ ընենք իրեն:

Եւ այս միաբանութեան անդամները, ամէն մէկը ինքն իրեն համար պէտք է անդրադառնայ թէ ինչ է կացութիւնը իր մտքի ու հոգիի տունին: Պարա՞պ: Եթէ պարապ, այն ատեն վախճանը Քրիստոս ինքը նախատեսած է եւ ըսած է մեզի թէ ինչ պիտի ըլլայ: Զգուշացուցած է մեզի այդ վտանգէն: Ամբողջ հաստատութիւնը, Սրբազան Պատրիարքէն սկսեալ մինչեւ Ժառանգաւորաց Վարժարանի աշակերտները, մինչեւ ուսուցիչները, մինչեւ այն ժողովուրդը որ կ'ապրի Երուսաղէմի մէջ, Աստուծմէ շնորհուած մեր ազգին փառաւոր հաստատութեան շուրջին ներքեւ, ամէն մէկը իր բաժինը ունի կատարելիք: Որպէս զի մեր հաւատքի տունը չըլլայ պարապ տուն մը: Այո՛, այսպէս ըսենք, դեւը դուրս հանուած: Եւ սակայն ներսը՝ կայուն, անգործ, ապարդիւն: Մեր պարտքն է որ այս հաստատութիւնը տեսնենք ոչ միայն իր փառքին մէջ, այլ իր աշխուժութեան, ծառայութեան գործին մէջ:

Ամբողջ ազգը կը նայի Երուսաղէմին: Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնէն դուրս, նուիրական հաստատութիւն մը եթէ ունինք աշխարհի մէջ, Երուսաղէմի Սրբոց Յակոբեանց վանքն է: Տառապանքներ շատ տեսած, հալածանքներ շատ տեսած՝ արտաքին թշնամիներէն, եւ ներքին

խոռովութիւններ շատ տեսած: Եւ սակայն, ամէն անգամուն որ Սատանան այսպէս կը փորձէ ներս մտնել, յուսալով տունը պարապ գտնել, որ իր ուզածն է, Աստուծոյ մէկ կարգադրութեամբ, մեր գաւակներուն ունեցած շնորհներուն յայտնագործութեամբը, այդ տունը կը պաշտպանուի, կը զարդարուի, կը վերադառնայ իրեն բուն նպատակին, եւ կը վերահաստատուի իրրեւ ծառայ մեր ժողովուրդին, ծառայ Աստուծոյ: Եւ կ'օրհնուի: Այդ յոյսը, այդ աղօթքը, ունինք այսօր եւս:

Աստուած մեզի կու տայ պատեհութիւններ: Ինձի այնպէս կու գայ որ աստուածային մէկ անիմանալի եւ աներեւոյթ շարժումը կը ցնցէ այսօր մեր Սուրբ Աթոռը: Եթէ կը ցնցէ՝ Անիկա մեզի կը խօսի: Աստուած մեզի կ'ըսէ բան մը, եւ մենք պէտք է գիտնանք լսել Անոր: Եւ այս անգամ, մեզմէ ամէն մէկը իր կարողութեան չափով, Աստուծմէն իրեն տրուած շնորհներուն, տաղանդներուն գործածութեամբ, պէտք է զարդարէ նախ ինքզինքը, եւ ապա այն տունը որուն գաւակն է ինքը: Այսպէսով փրկած կ'ըլլանք չարիքէն մեր անձերը՝ անհատապէս: Այսպէս մեզմէ ամէն մէկը ենթակայ է իր խելքը, իր հոգիին հաւասարակշռութիւնը կորսնցնելու, փայլալուելու: Մեր ընտանիքները ենթակայ են իրրեւ ընտանիք գոյութիւն չունենալու վտանգին, եւ դառնալու միայն չորս պատերու մէջ իրարու հետ գոյակցող էակներու հաւաք մը, որուն մէջ կեանք չկայ: Այդ վտանգէն ազատելու ազդարար ձայնը պէտք է լսենք: Երբ Աստուած պահանջ մը ունի մեզմէ, Ան՝ նոյն ատեն ոյժը կու տայ մեզի: Աստուած երբեք մեզմէ անկարելի բան մը չի պահանջեր: Այսօր մենք բռնուած ենք չար ոյժէն, եւ մենք է որ մեր հաւատքին ուժովը դուրս կը վճռենք չարը մեր մէջէն: Եւ եթէ ընենք, Աստուած անպայման կ'օգնէ: Աստուծոյ օգնութիւնը եւ օրհնութիւնը կը տարածուի, կը քաշխուի: Աստուած կու տայ Իր շնորհքը: Մեզի կը մնայ այդ

շնորհքը վերածել գործի, խօսքի, արդիւնքի:

Սրբոց Յակոբեանց այս հաստատութիւնը դարեւրու ընթացքին տուած է մոփի արդիւնքներ, գործի արդիւնքներ, նուիրեալ ծառայութեան արդիւնքներ: Այսօր եւս ազգը կը սպասէ որ Սուրբ Երուսաղէմը, Հայ Երուսաղէմը, դառնայ նոյնչափ պատուական, կատարելով իր պատմական դերը մեր ազգին մէջ: Տրուած մեր հայութիւնը կը սպասէ որ ծնին, պատրաստուին հոգեւորականներ՝ որոնք կարող լինին դպելու հոգիներուն, կարող լինին հովուելու հոգիները, առաջնորդելու, դաստիարակելու մեր գաւակները, որոնք այնքան կարիք ունին հոգիի ներուժ գործութեան՝ աշխարհի հոսանքներուն դէմ կռուելու համար: Այս բոլորը կ'ակնկալուին մեր այս փառաւոր ու պատմական հաստատութենէն: Աստուած Իր նախախնամութեամբը, մեր Սրբազան Պատրիարքը դրած է դերի մը մէջ եւ մեր միաբանութիւնը կը կանչէ կատարելու իրեն քաժին ինկած պարտականութիւնը:

Աղօթենք որ Աստուած երես չգարձեն: Աղօթենք որ մեզմէ ամէն մէկը չտկարանայ իր համոզումին մէջ, հաւատալով թէ ինչ որ Աւետարանը կ'ըսէ՝ ճիշդ է, չի կրնար սխալիլ: Մեզի կը մնայ մեր գլուխը խոնարհեցնել եւ աղօթել որ Աստուած օրհնէ մեզ, տայ մեզի շնորհքը, եւ մենք այդ ստանալով՝ դառնանք Իր սպասաւորները, Իր պատգամաւորները, Իր կամքը կատարողները, մեր անհատական կեանքին մէջ, ընտանեկան կեանքին մէջ, ազգային կեանքին մէջ, համամարդկային մեր պարտականութիւններուն մէջ: Եւ այսպէսով ըլլանք օրհնուած հաստատութիւն մը, օրհնուած անձեր, օրհնուած ընտանիքներ, օրհնուած հայ ազգ մը, որպէս զի միշտ կարենանք ըսել. «Փառք քեզ Աստուած, այս անգամ եւս Դուն մեզի հետ եղար, այս անգամ եւս Դուն մեզ առաջնորդեցիր: Եւ մենք փառք կու տանք Բու անունիդ, Բու Որդւոյդ եւ Սուրբ Հոգւոյդ հետ, յաւիտեանս յաւիտենից»:

Թ.Ա.Մ.